

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate full **marks**.

1. Answer each of the following in **one** or **two** sentences.

- When is previous good character relevant.
- Define a digital signature.
- Differentiate between a statement and confession.
- What is evidentiary value of an accomplice
- Opinion of expert, when relevant.
- In what circumstances leading questions can not be asked.
- What is hostile witness.
- Presumption as to dowry death.
- When facts not otherwise relevant becomes relevant.
- What is Res Gestae.

2. Write short notes on any **four** of the following :

- Critically comment on facts which need not to be proved.
- Explain with examples proved, disproved and not proved.
- Statement of persons who can not be called as witness.
- Doctrine of estoppel
- Conclusive proof
- Burden of proof

3. Solve **any two** of the following giving reasons :

- Advocate Tanaji was appointed in the criminal case against a pauper, by magistrate. The Advocate appeared in the case at trial and found that the witness tendered by prosecution is a 'dumb' person and prosecutor himself was narrating to court what that 'dumb witness' has seen at the scene of offence.
  - Can such witness testify in a case at the Court?
  - Was the prosecutor Correct? Justify.
  - What should have he done?
- Mr. Akshay was suspected of murder of Miss Karuna. He was apprehended by police and brought to the police station. The police inspector was well built and had a rough voice and appearance. Being afraid that he would beat, Mr. Akshay gave in writing to the Police inspector, while in his custody, that "I have murdered Miss Karuna with a knife and I have hidden it in an old house, I can show it to you if you take me there". In this situation

[TURN OVER]

- (a) What portion if any is admissible in evidence out of the statement by Mr. Akshay to police?
- (b) What is the reason why the entire statement can not be accepted in evidence?
- (iii) Priti agrees in writing to sell a horse to pradeep for Rs. 1,000 or Rs. 1,500.
- (a) Whether evidence can be given to show which price was to be given?
- (b) Give reason with provision.

4. Answer in detail (Any Four)

- (a) Explain and distinguish between direct evidence and circumstantial evidence.
- (b) Explain in detail kinds of confession and consequence of a confession.
- (c) What is the meaning of relevant facts under Evidence Act? Explain giving examples and also case law, if any.
- (d) Hearsay evidence is no evidence, Explain this preposition. Are there any exception?
- (e) What is dying declaration and its evidential value?
- (f) What is primary evidence and secondary evidence? How to prove primary and secondary evidence? When secondary evidence can be given.

48

(मराठी रूपांतर)

(3 तसे)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (२) उजव्या बाजूकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. एक किंवा दोन ओळीत उत्तरे लिहा.

२०

- (अ) पुर्वीचे उत्तम चारित्र्य पुराव्यात महत्त्वाचे व संदर्भघन केव्हा ठरते?
- (ब) डिजीटल स्वीक्षरी म्हणजे काय?
- (क) जबाब व केबुलीजबाब यातील कायदेशीर फरक स्पष्ट करा.
- (ड) अक्रॉप्लीस (सह. आरोपी) च्या साक्षीच्या पुराव्याचे मुल्य सांगा.
- (इ) जज्जांची मते केव्हा संबंध आहे?
- (फ) गर्मीत प्रश्न केव्हा विचारता येत नाही?
- (झ) फितुर साक्षीदार म्हणजे काय?
- (ह) हुंडाबळी संबंधीत गृहीतक कोणते?
- (ई) एरव्ही संबंध नसलेली तथ्ये केव्हा संबंध होतात.
- (ज) रेस गेस्टे म्हणजे काय?

[TURN OVER]

- (a) What portion if any is admissible in evidence out of the statement by Mr. Akshay to police?
- (b) What is the reason why the entire statement can not be accepted in evidence?
- (iii) Priti agrees in writing to sell a horse to pradeep for Rs. 1,000 or Rs. 1,500.
- (a) Whether evidence can be given to show which price was to be given?
- (b) Give reason with provision.

4. Answer in detail (Any Four)

- (a) Explain and distinguish between direct evidence and circumstantial evidence.
- (b) Explain in detail kinds of confession and consequence of a confession.
- (c) What is the meaning of relevant facts under Evidence Act? Explain giving examples and also case law, if any.
- (d) Hearsay evidence is no evidence, Explain this preposition. Are there any exception?
- (e) What is dying declaration and its evidential value?
- (f) What is primary evidence and secondary evidence? How to prove primary and secondary evidence? When secondary evidence can be given.

48

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- (२) उजव्या बाजूकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. एक किंवा दोन ओळीत उत्तरे लिहा.

२०

- (अ) पुर्वीचे उत्तम चारित्र्य पुराव्यात महत्त्वाचे व संदर्भघन केव्हा ठरते ?
- (ब) डिजीटल स्वीक्षरी म्हणजे काय ?
- (क) जबाब व कबुलीजबाब यातील कायदेशीर फरक स्पष्ट करा.
- (ड) अक्रॉम्प्लीस (सह. आरोपी) च्या साक्षीच्या पुराव्याचे मुल्य सांगा.
- (इ) जुरीची मते केव्हा संबंध आहे ?
- (फ) गर्मात प्रश्न केव्हा विचारता येत नाही ?
- (झ) फितुर साक्षीदार म्हणजे काय ?
- (ह) हुंडाबळी संबंधीत गृहीतक कोणते ?
- (ई) एरव्ही संबंध नसलेली तथ्ये केव्हा संबंध होतात.
- (ज) रेस गेस्टे म्हणजे काय ?

[TURN OVER]

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- (क) ज्या गोष्टी शाबीत कराव्या लागत नाहीत त्यावर सविस्तर विवेचन करा. २०
- (ख) गृहीत धरता येईल, 'गृहीत धरील', निर्णायक पुरावा उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- (ग) ज्यांना साक्षीदार म्हणून बोलावणे शक्य नसते त्या व्यक्तींनी केलेली कथने
- (घ) एस्टॉपलचे तत्व विशद करून त्यावर आपले विचार सांगा.
- (च) निर्णायक पुरावा
- (छ) शाबीताची जबाबदारी

३. खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(अ) तानाजी या वकिलाची नेमणूक एका खटल्यात गरीब पक्षकाराची केस चालवण्यासाठी झाली. मॅजिस्ट्रेट साहेबांसमोर सदर केस चालवायला वकिल हजर झाले तेव्हा लक्षात आले की साक्षीदार 'मुका' आहे आणि सरकारी वकील स्वतःच कोर्टाला साक्षीदाराने काय 'पाहिले' होते ते सांगु लागले होते. २२

- (१) असा मुका साक्षीदार साक्ष देऊ शकतो काय ?
- (२) सरकारी वकिलांची कृती योग्य होती काय ?
- (३) त्यांनी काय करावयास हवे होते ?

(ब) श्री अक्षय याच्यावर करुणा हिचा खून केल्याचा संशय होता म्हणून पोलिसांनी त्याला पकडून पोलीस ठाण्यावर आणले. तेथील पोलीस अधिकारी जाडजूड व रागीट आवाजाचा होता. त्याला घाबरून अक्षयने असे लिहून दिले, त्या इन्स्पेक्टरकडे ज्यावेळी तो त्याचेच ताब्यात होता की, "मी करुणाला सुरीने ठार मारिले असून ती सुरी मी माझ्या जुन्या घरी लपवून ठेवली आहे. मी ती तुम्हाला तेथे मला मारून गेलात तर दाखवू शकतो" या परिस्थितीत-

- (१) या अक्षयच्या लेखी म्हणण्यातील काही भाग पुराव्यात ग्राह्य धरला जाईल काय ? कोणता ?
- (२) संपूर्ण जबाब (अक्षयचा) पुराव्यात का ग्राह्य होऊ शकणार नाही ?

(क) प्रिती ही प्रदीपला १,००० रुपयाला किंवा १,५०० रुपयाला घोडा विकण्याचा लेखी करार करते यापैकी कोणती किंमत घावयाची होती ?

- (१) त्याचा पुरावा देता येईल काय ?
- (२) कारणे द्या व कायद्याचे कलम स्पष्ट करा.

[TURN OVER]

४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (अ) थेट पुरावा व परिस्थितीजन्य पुरावा याबाबत सविस्तर विवेचन करून दोघांतील फरक स्पष्ट करा. ४८
- (ब) कबुलीजबाबाचे प्रकार सविस्तरपणे सांगून कबुलीजबाब दिल्याचे परिणाम विशद करा.
- (क) रिलेव्हंट फॅक्ट्स (संदर्भातील तथ्ये वस्तुस्थिती) म्हणजे काय ? उदाहरणे व शक्य असल्यास केस लॉ देऊन संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ड) 'ऐकीव पुरावा' हा पुरावा होऊ शकत नाही या विधानावर स्पष्ट माहिती द्या. या विधानास कोणी अपवाद आहेत का ? कोणते ?
- (ई) मृत्युपूर्व जबाब म्हणजे काय ? त्याच्या केसमध्ये पुराव्याचे मुल्य किती असते ? ३१
- (उ) अव्वल पुरावा दुय्यम पुरावा म्हणजे काय ? तो कसा शाबीत करावा ? दुय्यम पुरावा केव्हा द्यायचा असतो.
